

Sygn. akt III AUa 1246/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Krystyna Merker (spr.)
Sędziowie	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus SSA Lena Jachimowska
Protokolant	Dawid Krasowski

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania M. G. (M. G.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w K.

z dnia 30 kwietnia 2015r. sygn. akt X U 189/15

oddala apelację.

/-/ SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/ SSA K.Merker /-/ SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1246/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 stycznia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w B. stwierdził brak podstaw do obliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego M. G. na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS wskazując, że ubezpieczony od dnia 1 października 2008r. pobierał już emeryturę.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony wniósł o jej zmianę wskazując, że po osiągnięciu wieku emerytalnego podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu, czyli spełnił warunek, o którym mowa w art. 55 ustawy emerytalnej.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania wywodząc, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2015r., sygn. akt X U 189/15, Sąd Okręgowy w Katowicach zmienił decyzję organu rentowego w ten sposób,

że stwierdził, iż ubezpieczony ma prawo do obliczenia wysokości emerytury na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 ustawy emerytalnej.

Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczony, urodzony w dniu (...) ukończył powszechny wiek emerytalny w dniu 22 lipca 2013r. W dniu 8 sierpnia 2008r. skarżący złożył wniosek o emeryturę i decyzją z dnia 19 sierpnia 2008r. organ rentowy przyznał mu prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2008r., jednocześnie zawieszając jej wypłatę z uwagi na kontynuację zatrudnienia. Wysokość emerytury obliczono w oparciu o art. 53 ustawy emerytalnej. Od dnia 1 października 2008r. podjęto wypłatę świadczenia w związku z rozwiązaniem stosunku pracy przez ubezpieczonego.

Jak wynika z ustaleń faktycznych, ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w związku z wykonywaniem umów zlecenia w (...) C. w dniach 5 września 2014r. i 14 listopada 2014r.

Dnia 11 grudnia 2014r. wpłynął wniosek ubezpieczonego o emeryturę w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego i jej obliczenie w myśl „nowych zasad”. Organ rentowy odmówił wyliczenia emerytury zgodnie z wnioskiem skarżącego i wydając zaskarżoną decyzję stwierdził że art. 55 ustawy emerytalnej nie ma zastosowania do osoby, która przed złożeniem wniosku, o którym mowa w tym przepisie miała już przyznane świadczenie emerytalne i je pobrała.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji wskazał, że bezspornym jest, iż ubezpieczony spełnia warunki do uzyskania emerytury w oparciu o art. 27 ustawy emerytalnej i po osiągnięciu wieku 65 lat życia kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a z wnioskiem

o przyznanie emerytury w związku z ukończeniem 65 lat życia wystąpił po dniu 31 grudnia 2008r.

Stosownie do regulacji zawartej w art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwanej dalej ustawą emerytalną, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Przepis art. 55 ustawy emerytalnej umożliwia ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach (stosownie do art. 27 ustawy emerytalnej) według zasad obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r. (na zasadach art. 26 ustawy emerytalnej). Z jego treści wynika, iż możliwe to jest w przypadku, gdy osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu 65 lat życia i wystąpiły

z wnioskiem o świadczenie po 31 grudnia 2008r. i emerytura obliczona w myśl art. 26 ustawy emerytalnej (tzw. kapitałowa) okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej (na starych zasadach). Omawiany przepis art. 55 ustawy emerytalnej nie zawiera jakiegokolwiek przepisu wskazującego, aby uprzednie ustalenie uprawnień do emerytury wcześniejszej uniemożliwiało jego zastosowanie.

Zdaniem Sądu Okręgowego odwołujący wyczerpał dyspozycję przepisu art. 55 ustawy emerytalnej podlegając ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu

po ukończeniu 65 roku życia. Interpretacja przepisu art. 55 ustawy emerytalnej przedstawiana przez organ rentowy sprzeczna jest z jego treścią. W przepisie tym brak jest przesłanki, że stosuje się go tylko do takiej osoby, która nie ma już ustalonego prawa do emerytury. Ustalenie emerytury na starych zasadach nie stanowi zatem przeszkody do ustalenia emerytury kapitałowej nawet w przypadku gdyby ubezpieczony taką emeryturę pobierał. Przepis art. 55 ustawy emerytalnej stanowi jedynie, iż wniosek o emeryturę powinien zostać złożony po dniu 31 grudnia 2008r. i warunkiem uzyskania emerytury kapitałowej jest kontynuowanie ubezpieczenia emerytalno-rentowego po osiągnięciu 65 lat życia w wypadku mężczyzn.

Kierując się powyższymi okolicznościami Sąd I instancji uznał, że organ rentowy powinien ustalić ubezpieczonemu emeryturę kapitałową i po jej ustaleniu stwierdzić, czy emerytura ta jest wyższa od obliczonej na starych zasadach i wypłacać emeryturę wyższą.

Mając na uwadze wyżej przytoczone okoliczności i przepisy, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku wniósł organ rentowy.

Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności art. 26 w zw. z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazując na powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Zdaniem skarżącego przepis art. 55 ustawy emerytalnej dotyczy ubezpieczonych a nie osób, które już posiadają status emeryta, tj. mają ustalone prawomocną decyzją organu rentowego prawo do emerytury i świadczenie to pobierają. Organ rentowy stwierdził, że osoby urodzone przed 1 stycznia 1949r. mające ustalone prawo do emerytury wcześniejszej i kontynuujące zatrudnienie zachowują prawo do przeliczenia emerytury na zasadach ogólnych wynikających

z art. 110 ustawy emerytalnej. Przesłanka kontynuowania zatrudnienia do dnia zgłoszenia wniosku o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym mogłaby zostać spełniona w przypadku kontynuowania zatrudnienia, nie zaś ubiegania się o emeryturę po uzyskaniu emerytury wcześniejszej lub w niższym wieku emerytalnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy dokonał ustaleń stanu faktycznego oraz przeprowadził właściwą ocenę prawną zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Sąd Apelacyjny w pełni podziela i akceptuje te ustalenia oraz argumentację prawną przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Stan faktyczny w rozpoznawanej sprawie jest bezsporny.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia było natomiast ustalenie możliwości obliczenia emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748 j.t.), zwanej ustawą emerytalną.

Przepis ten stanowi, że ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008r.,

może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53. Z kolei zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy, wiek emerytalny dla mężczyzn wynosi 65 lat.

A zatem osoba uprawniona do emerytury na dotychczasowych zasadach (art. 27 ustawy) nie traci prawa do ustalenia korzystniejszej wysokości emerytury kapitałowej (art. 26 ustawy), jeżeli kontynuuje ubezpieczenie emerytalne i rentowe, a z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpiła po dniu 31 grudnia 2008r.

Bezzasadne jest stanowisko apelującego polegające na twierdzeniu, że przepis art. 55 ustawy emerytalnej nie dotyczy osób, które mają już status emeryta, tj. mają ustalone prawomocną decyzją organu rentowego prawo do emerytury i świadczenie to pobierają.

Odnosząc się do argumentacji zawartej w uzasadnieniu apelacji, wskazać należy, że jak wynika z art. 4 ust. 1 ustawy emerytalnej, emeryt traci status ubezpieczonego, gdy po przyznaniu prawa do emerytury nie podlega obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym, stosownie do art. 13 i 14 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013r. poz. 1442 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 4 ust. 13 ustawy emerytalnej, ubezpieczony to osoba, która podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz osoba, która przed wejściem w życie ustawy podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników. Zawarte w art. 55 ustawy określenie „ubezpieczony” odnosi się zatem do wymogu kontynuowania ubezpieczenia przed złożeniem wniosku o obliczenie emerytury według nowego systemu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, dla oznaczenia zwrotu „kontynuował ubezpieczenie”, należy odwołać się do treści art. 103 ust. 2a ustawy, wprowadzonego z dniem 1 lipca 2000r. do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez art. 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 9, poz. 118), a stanowiącego, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Zatem sformułowanie „kontynuował ubezpieczenie” użyte w art. 55 ustawy, w istocie oznacza „nie rozwiązał stosunku pracy”, niezależnie od tego, czy wystąpił o przyznanie emerytury (wcześniejszej lub w niższym wieku emerytalnym). Oznacza to, że zawarta w art. 55 ustawy przesłanka kontynuowania ubezpieczenia do dnia zgłoszenia wniosku o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym mogłaby zostać spełniona także wówczas, gdy wniosek o emeryturę został złożony przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, a nadto z normy tej nie wynika, aby wniosek o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym musiał być pierwszym wnioskiem o świadczenie (vide: teza I uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013r., sygn. akt II UZP 4/13, Lex nr 1342169).

W powołanej wyżej uchwale Sąd Najwyższy stwierdził, że ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek

o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą.

W uzasadnieniu stanowiska Sąd Najwyższy wskazał m.in., że ten sposób wyliczania emerytury zaczął obowiązywać dopiero od 1 stycznia 2009r., zaś warunek kontynuowania ubezpieczenia i wystąpienia z wnioskiem po 31 grudnia 2008r. miał umożliwić wyliczenie emerytury w tzw. formule zdefiniowanej składki, której podstawę wymiaru stanowi suma składek składanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Ratio legis tego przepisu jest więc kontynuowanie opłacania składek, nie zaś ubieganie się o emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym.

Nadto brak podstaw do uznania, że z wnioskiem o emeryturę można wystąpić tylko jeden raz. Przepis art. 21 ust. 2 ustawy emerytalnej, określający sposób ustalania podstawy wymiaru świadczenia w sytuacji, gdy wcześniej była pobierana („inna”) emerytura, pozwala na przyjęcie, że dopuszcza on kilkakrotne realizowanie się ryzyka emerytalnego. Stosując ten przepis, można było przejść na emeryturę bez względu na wiek, potem osiągając wiek 50/55 lat, wystąpić o emeryturę w niższym wieku emerytalnym, potem o wcześniejszą emeryturę (5 lat przed osiągnięciem wieku 60/65 lat), a na koniec o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym, co wiązało się z każdorazowym podwyższeniem kwoty świadczenia (choćby w wyniku stosowania za każdym razem wyższej kwoty bazowej)”.

Należy zauważyć, że w utrwalonych poglądach judykatury przyjmuje się, że emerytura w niższym i w powszechnym wieku emerytalnym to odrębne rodzaje emerytur. W wyroku z dnia 5 października 2006r., sygn. akt I UK 82/06 (Lex nr 244489), Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że nie ma przeszkód prawnych, aby ubezpieczony pobierający emeryturę przyznaną mu w niższym wieku emerytalnym dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - art. 32 ustawy emerytalnej, domagał się przyznania emerytury przysługującej w tzw. powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art. 27 tej ustawy, ponieważ ze względu na odmienne przesłanki nabycia prawa do obu tych świadczeń organ ubezpieczeń społecznych powinien wydać decyzję w oparciu o różne podstawy prawne przysługujących ubezpieczonemu świadczeń emerytalnych, a następnie wypłacać świadczenie wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego - art. 95 ust. 1 ustawy. Pogląd ten prezentowany był także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2005r., sygn. akt I UK 120/04 (OSNP 2005r. Nr 16, poz. 257) i w powołanym w nim orzecznictwie.

Jak już wyżej wspomniano, art. 21 ust. 2 ustawy reguluje m.in. kwestię ustalania podstawy wymiaru emerytury w sytuacji posiadania wcześniej ustalonego prawa do emerytury i zgodnie z pkt 1 ust. 1 tego przepisu, obligatoryjnym jest przyjęcie podstawy wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury.

Zatem, uwzględniając treść art. 21 ust. 2 ustawy, uzasadnionym jest twierdzenie, że nabycie prawa do emerytury przyjęte w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, umożliwia kilkakrotne przechodzenie na emeryturę. Skoro ustawa dopuszcza kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe byłoby tylko wówczas gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (nabycie statusu emeryta).

Takiego zastrzeżenia nie można jednak z treści tego przepisu wywnioskować, co oznacza, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia, niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą.

Przepis art. 55 tej ustawy, umożliwiając ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26, zrównuje w pewnym sensie sytuację tych osób (urodzonych przed dniem

1 stycznia 1949r.) z sytuacją osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., które (jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej) mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny, złożyć wniosek

o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym wyliczanej według art. 24 ustawy (vide: uzasadnienie powołanej uchwały Sądu Najwyższego

z dnia 4 lipca 2013r.). Tożsamy pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 lipca 2013r. (sygn. akt II UK 424/12, LEX nr 1341674).

Sąd Apelacyjny w pełni podziela prezentowaną wyżej wykładnię art. 55 ustawy i sformułowany na jej tle pogląd Sądu Najwyższego, iż ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia, niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą (vide: powołane wyżej orzeczenia Sądu Najwyższego: uchwała z dnia 4 lipca 2013r.

i wyrok z dnia 10 lipca 2013r. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2014r., sygn. I UK 345/13, Lex nr 1455228).

Przeszkody dla wyliczenia wysokości emerytury według zasad kapitałowych nie stanowi wcześniejsze nabycie przez wnioskodawcę emerytury na podstawie

art. 27 ustawy i obliczenie jej wysokości na dotychczasowych zasadach (art. 53 ustawy). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 września 2013r.,

sygn. II UK 23/13 (LEX nr 1375193), stwierdził bowiem, że ustalenie i wyliczenie przez skarżący organ emerytury „w najkorzystniejszym wariantcie” prawomocną decyzją emerytalną, której osoba uprawniona nie zaskarżyła do sądu ubezpieczeń społecznych, nie może prowadzić do definitywnej, dożywotniej „utrąty” prawa

do ponownego zweryfikowania wysokości należnego świadczenia emerytalnego

w wysokości zgodnej z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa ubezpieczeń społecznych i zasadą przysługiwania najkorzystniejszego świadczenia, którym -

co do zasady - jest emerytura ustalona i wyliczona w jej najwyższej wysokości. Emeryt pobierający świadczenie emerytalne, który jest w dalszym ciągu, choćby nieprzerwanie, osobą czynną zawodowo i z tego tytułu kontynuuje obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zachowuje status ubezpieczonego spełniającego warunki do uzyskania najkorzystniejszego wymiaru należnego mu świadczenia emerytalnego, w tym do jego wyliczenia na zasadach kapitałowych, jeżeli emerytura obliczona na podstawie art. 26 jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej, gdy spełnił warunki wymagane w art. 55 tej ustawy, w tym złożył wniosek emerytalny po dacie wprowadzenia reformy systemu emerytalnego.

Emeryt pobierający emeryturę przyznaną i obliczoną na podstawie dotychczasowych zasad (art. 27 w zw. z art. 53 ustawy), nie może być pozbawiony prawa do ustalenia emerytury korzystniejszej w wyższej wysokości obliczonej według nowych zasad na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 tej ustawy, jeżeli spełniając warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 kontynuował ubezpieczenia emerytalne

i rentowe oraz z wnioskiem o przyznanie emerytury na podstawie art. 27 ustawy wystąpił po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2008r. (art. 55).

W stanie faktycznym sprawy ubezpieczony spełnia warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej i po osiągnięciu wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe, zaś z wnioskiem o przyznanie emerytury wystąpił po dniu 31 grudnia 2008r.

Tym samym, ubezpieczony jest uprawniony do obliczenia wysokości emerytury według zasad określonych w art. 26 w zw. z art. 55 ustawy emerytalnej.

Uwzględniając powyższe, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego, jako bezzasadną.

/-/ SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/ SSA K.Merker /-/ SSA L.Jachimowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek